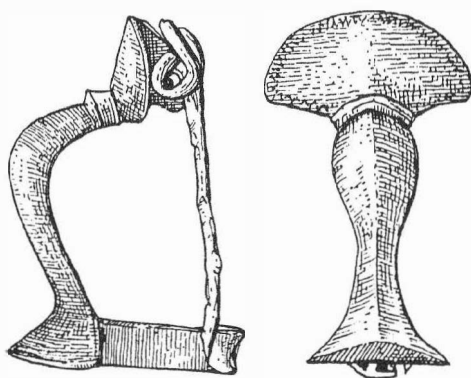

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

Suroviny

Z tab. 1 je zřejmá převaha importovaného severského pazourku nad surovinami, které je možno získat v širším okolí. Kategorie ostatní zahrnuje místní rohovce a vlivem přepálení neurčitelné kusy. Rohovec typu Olomučany se váže na neolitickou industrii.

Industrie

Kolekce se skládá převážně z úštěpů a zlomků. Mezi typy lze zařadit rydlo na příčné retuši (obr.2:15), artefakt s vkleslou příčnou retuší a vrubem (obr.2:17), artefakty s vruby (obr.2:5,10), dlátka (obr.2:2,3) a zlomek bifaciálně retušovaného artefaktu (obr.2:4). Typologické spektrum doplňují artefakty s místní retuší (obr.2:1,6,8,9). Z hlediska chronologie má význam nález strmě retušovaného škrabadla v kombinaci s drasadlem (obr.2:16) a artefakt, který může být posuzován jako kombinace drasadla s rydlem nebo připravený polotovar klínovitého mikrojádra určeného pro těžbu tlakem (obr.2:13). Všechny jmenované kusy pocházejí ze hnědé půdy v objektu 1.

Závěr

Na základě strmě retušovaného artefaktu a polotovaru klínovitého mikrojádra (i s přihlédnutím ke zbytku kolekce) lze lokalitu chronologicky zařadit do střední až pozdní fáze mladého paleolitu. S ohledem na výhodnou polohu lokality umožňující kontrolu jihomoravských úvalů nelze vyloučit polykulturnost lokality.

V prostoru severní hrany lomu Mokrá-západ byly povrchovými sběry na několika místech zachyceny stopy po pobytu paleolitických lovců. V roce 1994 byla prokopána magdalénská stanice Mokrá-lom I (Škrdla 1997), v roce 1995 výzkum pokračoval na stanici Mokrá-lom II, kde byla získána stratifikovaná kolekce čítající cca 50 ks. V příštích letech se záchranné výzkumy zaměří na zahliněný prostor mezi oběma jmenovanými stanicemi, kde povrchové sběry signalizují přítomnost dalšího osídlení.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Škrdla, P. 1997: Mokrá (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 1993-1994. AÚ AV ČR Brno.

Summary:

The site of Mokrá-lom II is composed of two relatively isolated accumulations of finds located on two opposite parts of a carstic depression. The collection of stone artifacts is composed mainly of flakes and fragments. Among the tools are a burin on truncation, an artifact with truncation, notched artifacts, chisels, and a fragment of bifacial tool. Chronologically important is a steeply retouched endscraper combined with sidescraper and another artifact, which may be described as a combination of sidescraper with burin or prepared wedge-shaped microcore. This site may be placed to middle or late phase of the Upper Paleolithic.

OPATOVICE (okr. Vyškov)

"Lány" - Opatovice I. Paleolit - szeletien. Systematický povrchový průzkum.

Z intenzivních sběrů, které provádí pan Miroslav Daněk od počátku 80.let v celém prostoru Vyškovské brány, vyjímáme v tomto roce k publikaci nové szeletské soubory z Opatovic I a II (etapa 1993-1996).

Lokalita I leží na návrší J od obce, kde artefakty tvořily dvě zhruba oválné koncentrace v okolí kóty 374 m n.m. (mapa viz Svoboda 1994, obr. 1); třetí koncentrace se nyní rýsuje při katastrální hranici s Drnovicemi (kóta 337 m n.m.). Pestré spektrum surovin, které nevybočuje z rámce dosavadních nálezů v regionu, se člení do dvou poměrně rovnoměrně zastoupených, ale kvalitativně odlišných skupin: první zahrnuje běžné silicity (spongolitový rohovec, jiné rohovce, pazourek, radiolarit), druhá křemence a křemeny. V regionech Brněnska, Vyškovska a Prostějovska je už opakovaně prokázaným jevem, že jádra a neretušované úštěpy výrazně převládají v křemencové a křemenné složce, zatímco retušované nástroje ve složce pazourkové, rohovcové a radiolaritové. Křemencová a křemenná industrie vykazuje rovněž celkově větší rozměry. Morfologie jader odpovídá velkému souboru křemencové industrie z Ondratice. Několik úštěpů má levalloiský charakter.

V souboru získaném v období 1993-96 dosahují jádra počtu 16 ks, úštěpy 81 ks, čepele 14 ks, úlomky a třísky 107 ks, místně retušované artefakty 18 ks a retušované nástroje 40 ks. Z typologického hlediska tvoří nový soubor nástrojů 9 škrabadel (vedle plochých jsou nápadné i 2 masívnější tvary a 1 vyčnělé škrabadlo), 2 rydla, 2 atypické listovité hroty (opakovaně retušované, tj. redukované reziduum a zlomek unifaciálního hrotu) 15 drasadel (výrazná skupina s plošnými a strmými retušemi, v několika případech oboustrannými), 3 bočně retušované čepele, 3 odštěpovače, 4 vruby a 2 zoubkované nástroje. Soubor doplňuje 16 neolitických artefaktů.

„Fršlůch“ - Opatovice II. Paleolit - szeletien. Systematický povrchový průzkum.

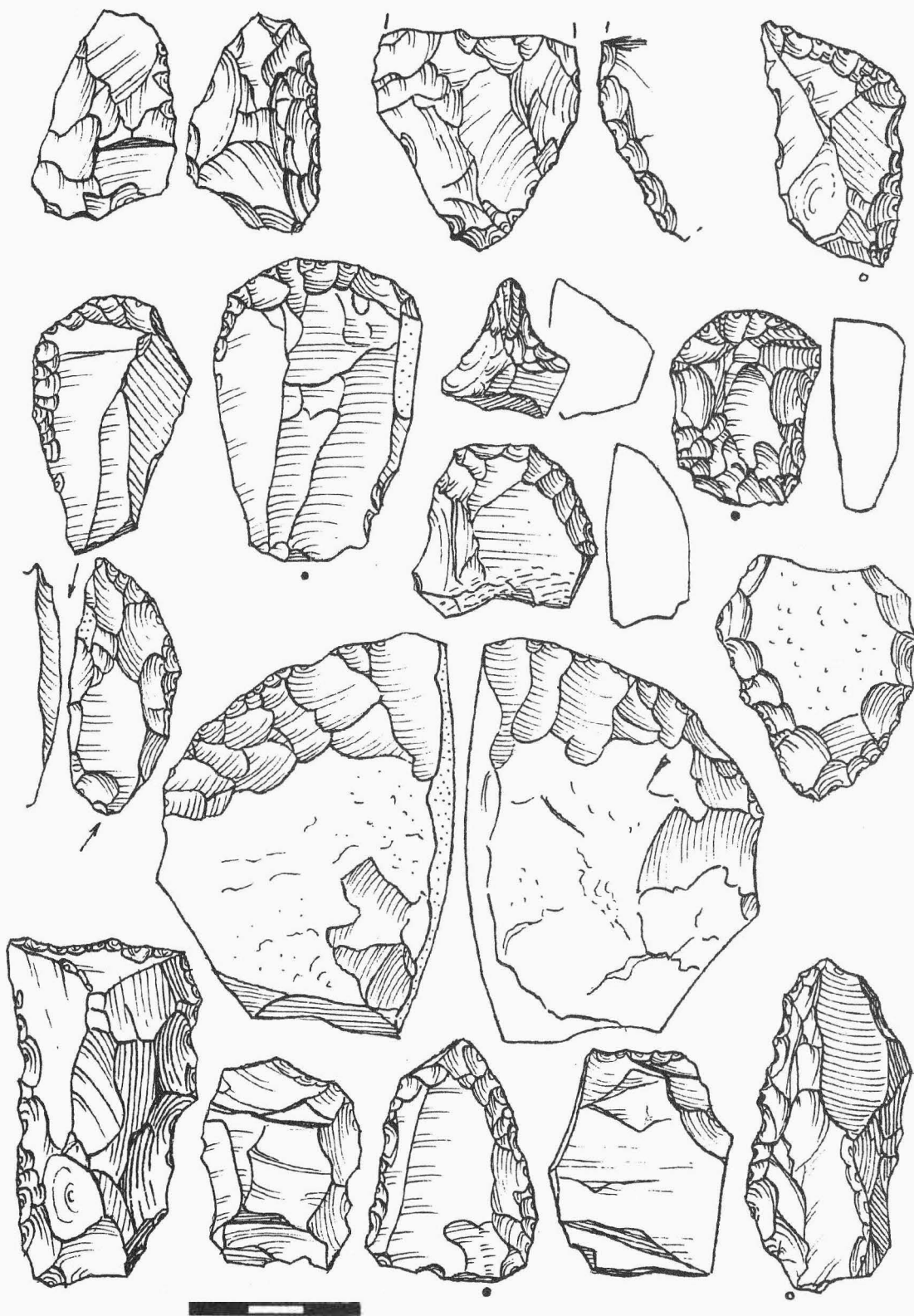
Tato lokalita tvoří prostorově oddělenou koncentraci asi 1 km SZ od lokality I, v n.v. 350-360 m (mapa viz Svoboda 1994, obr. 1). Lokální křemencová a křemenná složka v tomto souboru již početně zcela převládá, zvláště mezi jádry a neretušovanými artefakty. Jádra svou morfologií opět zapadají do ondratického spektra.

V souboru z let 1993-96 dosahují jádra počtu 11 ks, úštěpy 39 ks, čepele 3 ks, úlomky a třísky 23 ks, místně retušované artefakty 13 ks a retušované nástroje 17 ks. Z typologického hlediska tvoří nový soubor nástrojů 3 masívnější škrabadla, 1 atypické rydlo, 1 redukovaný bifaciální hrot, 7 drasadel, 2 dlátka a 3 vruby. Soubor doplňuje 7 neolitických artefaktů.

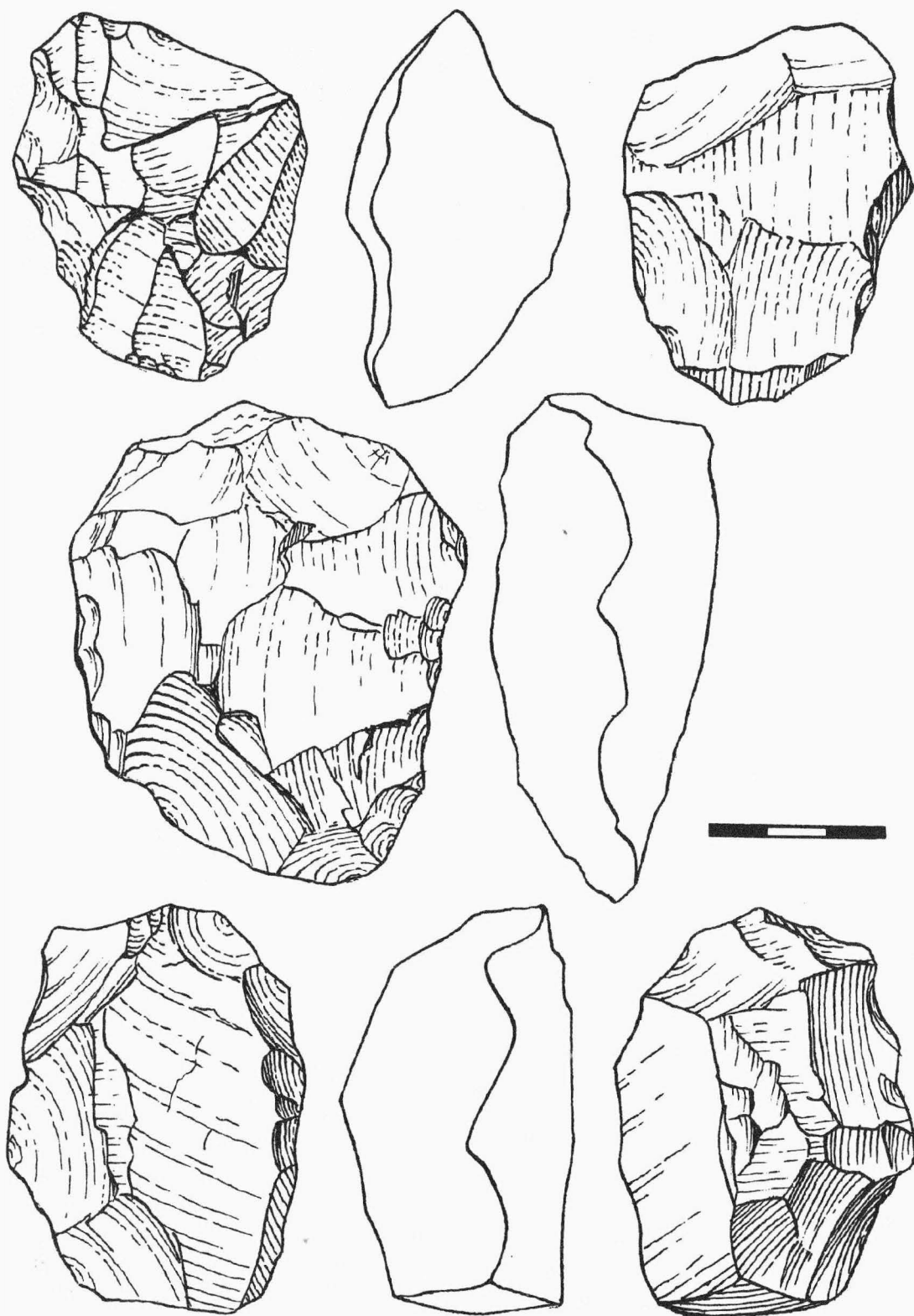
Srovnání

Spojíme-li kolekce získané do roku 1992 a do roku 1996, je zřejmé, že základní struktura souborů se v dalším průběhu sběrů již podstatněji nemění. Pro lokalitu I je nyní ke statistickému vyhodnocení k dispozici soubor celkem 137 retušovaných nástrojů a pro lokalitu II soubor 50 nástrojů. Procentuální složení charakterizuje vyrovnaný podíl škrabadel (13% a 12%, v tom 3% a 6% aurignacoidních tvarů) a odlišný podíl rydel (9% a 2%), dále tvarově variabilní skupina hrotů 9% a 14% (z toho listovité hroty a bifasy 4% a 6%), standardně vysoký podíl drasadel (29% a 30%), vrubů a zoubkovaných nástrojů (12% a 22%) a ostatních typů (retušované čepele, dlátka, odštěpovače: 27% a 20%). Základní typologické rozdíly mezi oběma lokalitami, totiž snížení podílu rydel a zvýšení vrubů a zoubkovaných nástrojů na lokalitě II, tu mohou být ovlivněny nárůstem počtu místních křemenců a jejich kvalitami. - Již během tisku této práce se ovšem počet nálezů opět navýšil.

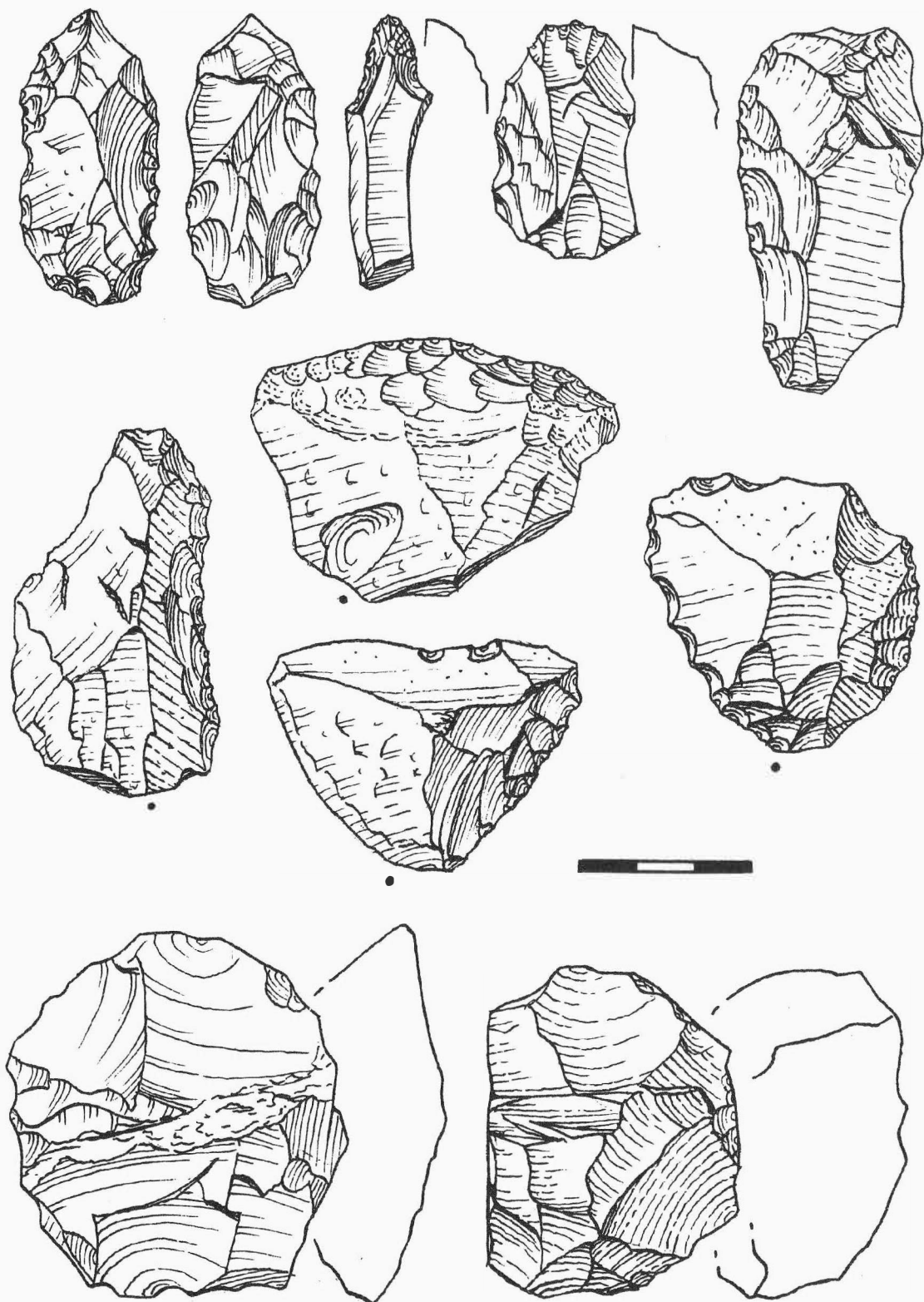
Jiří Svoboda, AÚ AV ČR Brno

Obr. 1. Opatovice I (Lány), okr. Vyškov. Výběr retušovaných artefaktů z let 1993-1996 - Selected artifacts

Obr. 2. Opatovice I (Lány), okr. Vyškov. Výběr křemencových jader z let 1993-1996 - Selected artifacts

Obr. 3. Opatovice II (Fršlůch), okr. Vyškov. Výběr industrie z let 1993-1996 - Selected artifacts

Literatura:

Svoboda, J. 1994: The Upper Palaeolithic settlement of the Vyškov Gate: Regional survey, 1988-1992. *Památky archeologické* 85, 18-34.

Zprávy v Přehledu výzkumů 1985, 1986, 1987, 1993-1994.

Summary:

In frame of a systematic surface survey of the Vyškov Gate area, two assemblages from Opatovice I and II are studied in this paper. Both of them provided standard Szeletian typological structures. The differences (decrease of burins and increase of notches and denticulates at site II) may be related to qualities of local quartzites, dominating at the site II.

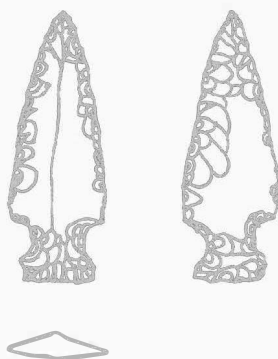
OTICE (okr. Opava)

Kamenná hora. Paleolit a pozdější obd. Povrchový sběr.

Lokalita szeletieniu se nachází na Kamenné hoře (311 m n.m.), zvané též „Sopka“, při JZ okraji obce (Klíma 1974). Kamenná hora je částečně zalesněná čedičová kupa, rozvlečená čtvrtohorním ledovcem přibližně jižním směrem do vzdálenosti asi 5 km. Tvoří okrajový výběžek Vítkovské vrchoviny lemující pravý břeh říčky Hvozdnice.

Při sběrech zde J. Svoboda našel 8 ks paleolitické štípané industrie. Surovinou je bílé patinovaný pazourek. Dále byla nalezena pazourková šipka (obr. 1), patrně neolitická či eneolitická.

Lenka Jarošová, AÚ AVČR Brno

Obr. 1. Otice, okr. Opava. Retušovaná pazourková šipka (délka 39 mm) - Retouched flint arrowhead

Literatura:

Klíma, B. 1974: Paleolitické nálezy z Otice u Opavy. *Archeologický sborník Ostrava*, 9-21.

Summary:

Surface survey at the site of Otice revealed 8 Szeletian artifacts and a Neolithic/Aeneolithic arrowhead.

PAVLOV (okr. Břeclav)

Pavlov I. Paleolit - gravettien (pavlovien). Systematický povrchový průzkum.

Paralelně se systematickým zpracováním výzkumu B. Klímy na lokalitě Pavlov (1952-1972) probíhá od počátku 90. let rovněž postexkavační povrchový průzkum prozoumané